

Kuratorium Oświaty
w Szczecinie

Konkurs Historyczny
dla uczniów szkół podstawowych województwa zachodniopomorskiego
w roku szkolnym 2023/2024

Etap wojewódzki

Drogi Uczniu!

Gratulujemy osiągniętych wyników w etapie rejonowym i zakwalifikowania się do etapu wojewódzkiego.

Przed przystąpieniem do rozwiązywania tego testu prosimy, żebyś zapoznał się z poniższymi wskazówkami:

1. **Wpisz i zakoduj swój kod na karcie odpowiedzi do zadań zamkniętych, a także wpisz swój kod na karcie odpowiedzi do zadań otwartych zgodnie z poleceniem komisji konkursowej.**
2. Masz przed sobą arkusz liczący 22 strony, w nim 50 zadań, w tym:
 - A. zadania 1-40 to **zadania zamknięte**, gdzie podane są 4 odpowiedzi, z których tylko **jedna jest poprawna**; za każde poprawnie rozwiązane zadanie z tej grupy otrzymasz 1 punkt; odpowiedzi na te zadania udzielaj wyłącznie na **karcie odpowiedzi do zadań zamkniętych**; jeżeli się pomylisz, błędne oznaczenie otocz kółkiem i zaznacz nową poprawną odpowiedź; jeśli zaznaczysz więcej niż jedną odpowiedź bez wskazania, która jest prawidłowa, to żadna odpowiedź nie będzie uznana;
 - B. zadania 41-50 to **zadania otwarte**; punktacja za każde z tych zadań podana jest przy numerze zadania; odpowiedzi na te zadania udzielaj wyłącznie na **karcie odpowiedzi do zadań otwartych**;
3. Za rozwiązanie wszystkich zadań możesz otrzymać łącznie 64 punkty.
4. Odpowiedzi zapisuj używając czarnego lub niebieskiego długopisu; na kartach odpowiedzi nie używaj ołówka, gumki i korektora.
5. Uważnie czytaj wszystkie polecenia.
6. Po zakończeniu pracy sprawdź, czy udzieliłeś wszystkich odpowiedzi. Arkusz testowy nie podlega sprawdzeniu.
7. Czas rozwiązywania zadań: **120 minut**.

Powodzenia!

1. Przeczytaj poniższy tekst źródłowy i wskaż imię boga, które zostało zastąpione przez **XXX**. [1 pkt.]

*Zmiany w społeczeństwie egipskim będące konsekwencją traumatycznego I Okresu Przejściowego wpłynęły także na koncepcję charakteru i roli **XXX**. Stał się on władcą Zaświatów, sędzią zmarłych, przewodniczącym trybunałowi oceniającemu życie zmarłego podczas tak zwanego ważenia duszy (gr. psychostasis). Na skutek „demokratyzacji religii” odtąd wszyscy zmarli mogli być identyfikowani z bogiem. **XXX** stał się nie tylko władcą państwa umarłych, ale także bóstwem odradzającej się przyrody, a nawet uniwersalnym bogiem kosmicznym.*

- A – Hefajstos.
- B – Horus.
- C – Hades.
- D – Ozyrys.

2. Wskaż poprawną definicję pojęcia ”agora”. [1 pkt.]

- A – centralne miejsce lub plac w mieście greckim, na którym toczyło się życie polityczne.
- B – urząd kolegialny w starożytnej Sparcie zastępujący władcę przebywającego na wojnie.
- C – część sceny teatru greckiego, na której przebywał chór.
- D – to inna nazwa ateńskiego Akropolu.

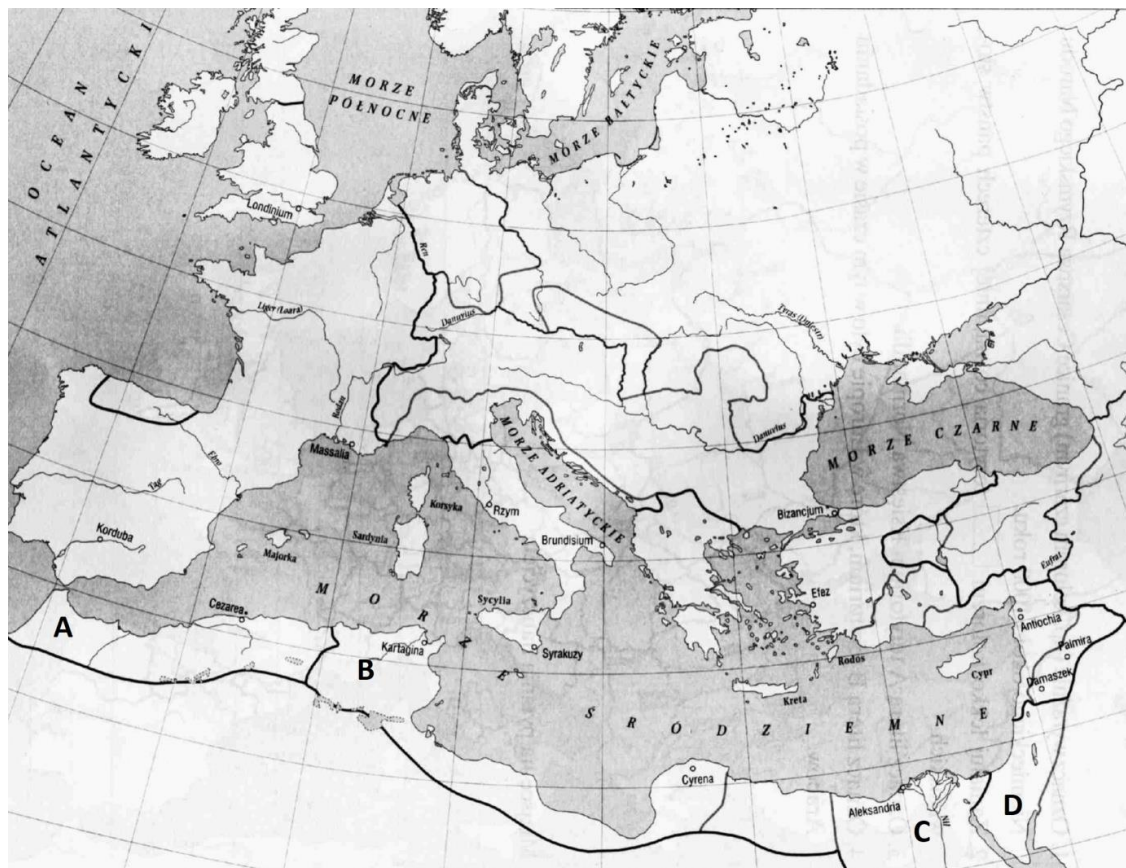
3. Wskaż **błędnie** stworzoną parę, łączącą greckiego twórcę z jego dziełem. [1 pkt.]

- A – Homer – „Iliada”.
- B – Myron – „Olimpijczyk”.
- C – Fidiasz – „Zeus Olimpijski”.
- D – Herodot z Halikarnasu – „Dzieje”.

4. Wskaż, które z wymienionych pojęć **nie określa** organu władzy lub urzędu z okresu republikańskiego w starożytnym Rzymie. [1 pkt.]

- A – trybuni ludowi.
- B – patrycjusze.
- C – konsulowie.
- D – dyktator.

5. Wskaż, jaką literą na poniższej mapie Cesarstwa Rzymskiego zaznaczono prowincję Afryka. [1 pkt.]

A

B

C

D

6. Wskaż, która z wymienionych budowli w starożytnym Rzymie **nie była** budynkiem użyteczności publicznej bądź elementem infrastruktury służącym ogółowi mieszkańców. [1 pkt.]

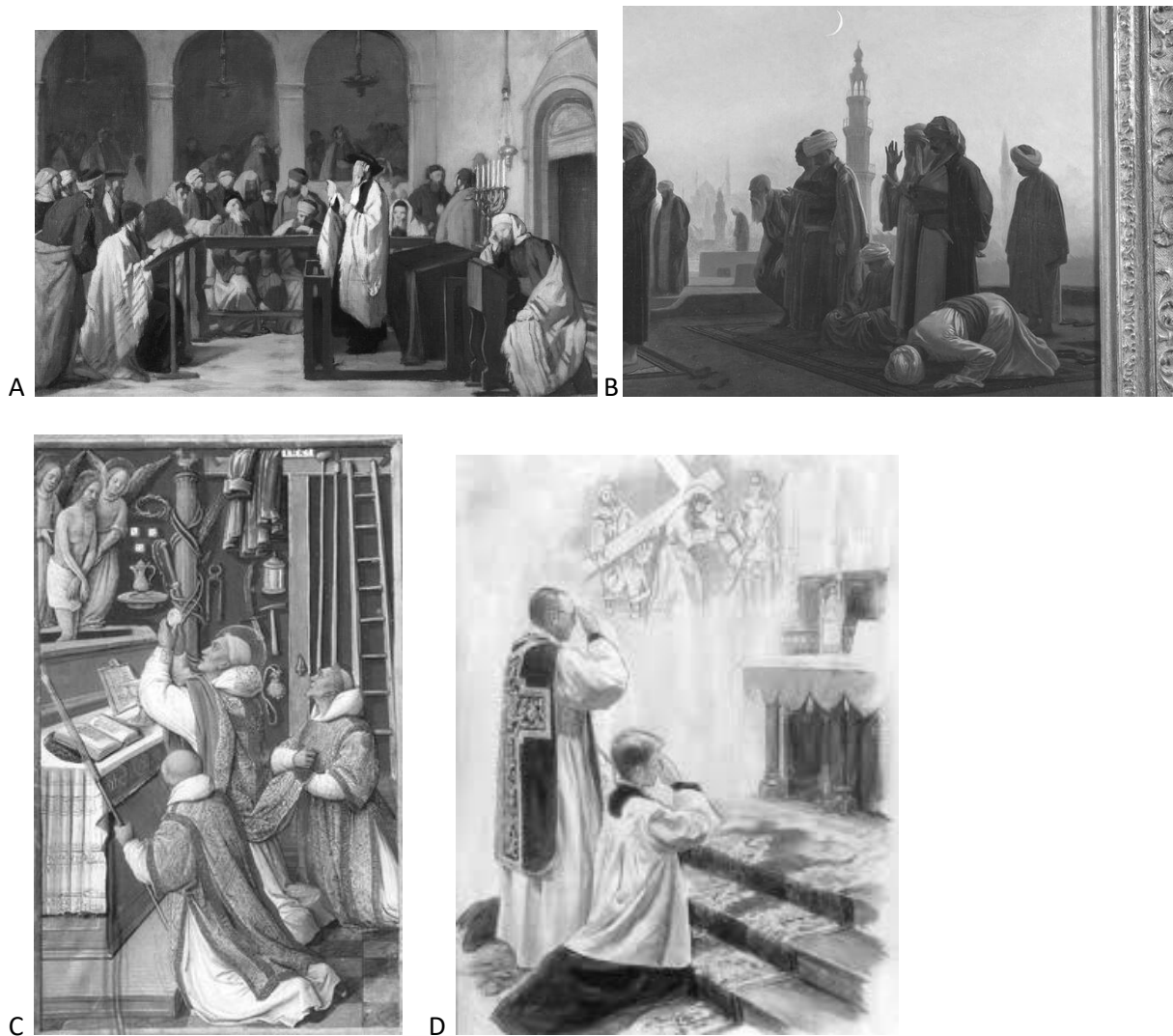
A – termy.

B – akwedukty.

C – wille.

D – drogi bite i mosty.

7. Na poniższych ilustracjach przedstawiono sceny modlitwy. Wskaż, która przedstawia sytuację związaną z religią muzułmańską. [1 pkt.]

8. Przeczytaj poniższy fragment dokumentu i wskaż, który średniowieczny akt prawny on opisuje. [1 pkt.]

W imię Ojca i Syna i Ducha Św. Amen. Rzeczy zasługujące na poparcie godzi się umacniać i utwierdzać dokumentami i świadkami, rozgłosem i jawnością faktu, ażeby nie mogły być zacienione mgłą zapomnienia lub przekręceniem. (...) Zamierzając tedy założyć miasto w Krakowie i zgromadzić tamże ludzi z różnych klimatów, kładziemy to w uszy wszystkim, tak obecnym, jak przyszłym, że my Bolesław, z łaski Bożej książę Krakowa i Sandomierza, wraz z najjaśniejszą matką naszą Grzymisławą i szlachetną naszą żoną Kunegundą zakładamy je na tym prawie, na jakim założone zostało miasto Wrocław, z tym jednak, by trzymano się nie tego, co się dzieje we Wrocławiu, lecz co się dzieć powinno w myśl prawa i form miasta Magdeburga. A jeśliby jaka wątpliwość co do tego powstała, wątpiący winni się uciec do prawa pisanego

A – akt lokacyjny

B – akt komendacji.

C – nadanie immunitetu prawnego i ekonomicznego.

D – akt nadania lenna.

9. Wskaż, które z wymienionych plemion nie jest zaliczane do grupy Słowian zachodnich.

[1 pkt.]

A – Serbołużyczanie.

B – Chorwaci.

C – Czesi.

D – Wieleci.

10. Wskaż wydarzenie najstarsze, mające miejsce w okresie rozbitcia dzielnicowego Polski.

[1 pkt.]

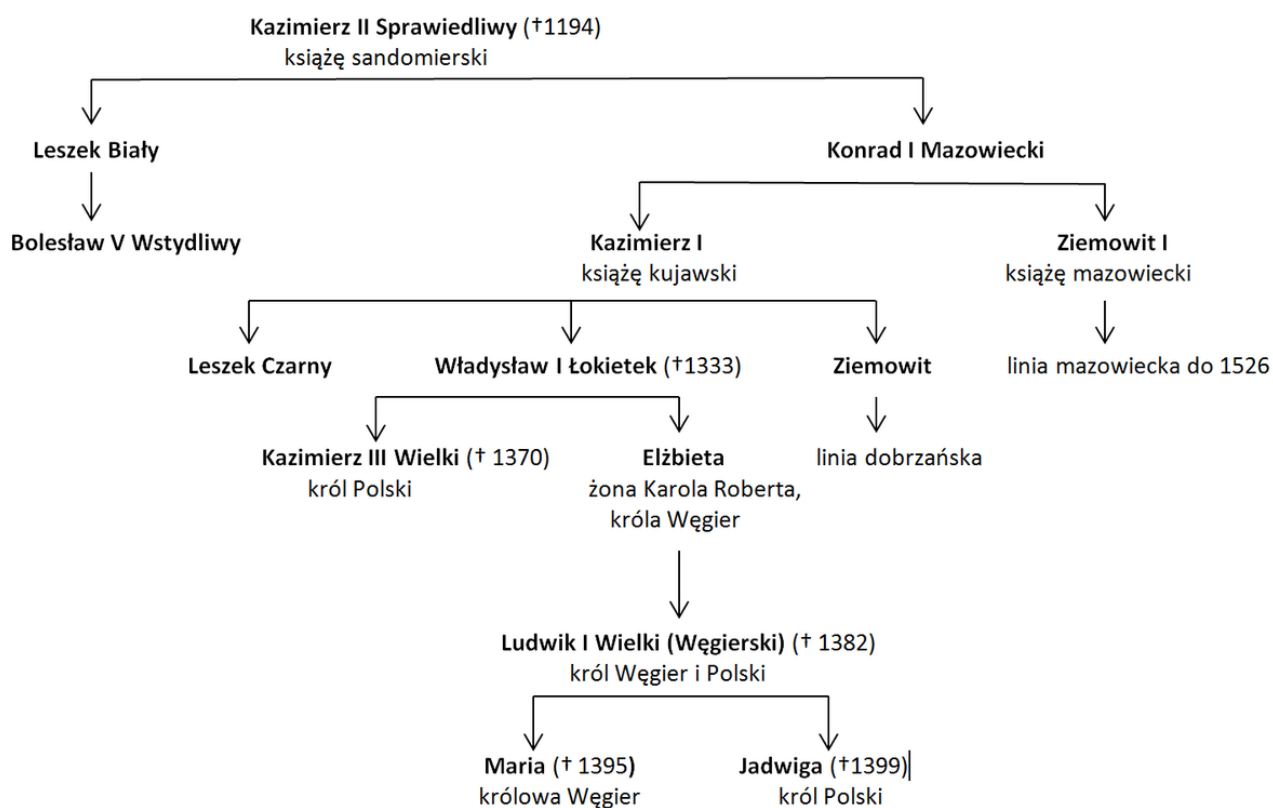
A – bitwa pod Legnicą.

B – koronacja Przemysła II.

C – sprowadzenie krzyżaków do Polski.

D – śmierć Wacława II.

11. Na podstawie analizy poniższej tablicy genologicznej i wiedzy własnej wskaż skąd pochodził pradziadek Jadwigi (króla Polski). [1 pkt.]

D – z Kujaw.

The map illustrates the territorial divisions of Poland and its neighboring regions in 1454. It highlights the areas that became part of the Polish Crown in 1454, the lands of the Polish Crown before 1454, and the Grand Duchy of Lithuania in 1454. It also shows the borders of the Teutonic Order State until 1454 and the lands temporarily belonging to the Teutonic Order. The map includes major cities, rivers, and the Baltic Sea. A legend at the bottom explains the symbols used for battles, treaties, military concentrations, and actions.

Legenda:

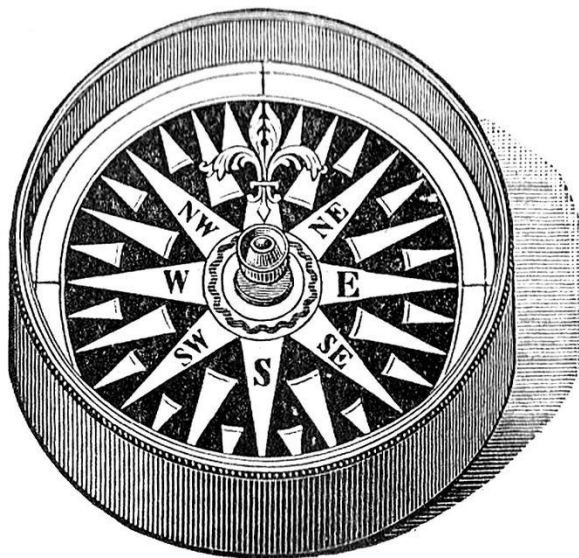
- Królestwo Polskie (Korona) w 1454 r.
- lenna Korony przed 1454 r.
- Wielkie Księstwo Litewskie w 1454 r.
- granice Państwa Zakonu Krzyżackiego do 1454 r.
- ziemie czasowo należące do Państwa Zakonu Krzyżackiego
- ważniejsze bitwy, oblężenia miast
- ważniejsze traktaty pokojowe, unie
- Wojna z Krzyżakami w 1410 r.
- miejsce koncentracji wojsk polskich, litewskich, ruskich i tatarskich
- działania wojsk pod dowództwem Władysława Jagiełły
- działania wojsk krzyżackich
- Wojna trzynastoletnia w l. 1454–1466
- ziemie krzyżackie wcielone do Korony po wojnie trzynastoletniej (Prusy Królewskie)
- ziemie krzyżackie – lenna Korony po wojnie trzynastoletniej (Prusy Zakonne)
- granice Polski i Litwy po 1466 r.

D – Polska za panowania Kazimierza Jagiellończyka.

13. Wskaż, których europejskich ziem **nie udało się** podporządkować Turkom Osmańskim do końca XV w. [1 pkt.]

- A – Węgry.
- B – Bizancjum.
- C – Grecja.
- D – Bułgaria.

14. Wskaż nazwę poniższego urządzenia, które ułatwiało w końcu średniowiecza żeglugę i nawigację na morzu. [1 pkt.]

- A – zegar.
- B – astrolabium.
- C – Kompas (busola)
- D – log.

15. Wskaż zdanie **prawdziwe**. [1 pkt.]

- A – postulowana przez Marcina Lutra sekularyzacja, oznaczała przejęcie majątków klasztorów katolickich przez nowotworzone, religijne wspólnoty protestanckie.
- B – Jan Kalwin krytykował poglądy Marcina Lutra dotyczące papieża i Kościoła katolickiego.
- C – na czele Kościoła anglikańskiego stanął król Anglii.
- D – sobór trydencki doprowadził do porozumienia z protestantami.

16. Wskaż, który organ władzy Rzeczypospolitej, po śmierci Zygmunta Augusta, każdorazowo dokonywał wyboru nowego króla. [1 pkt.]

- A – sejm elekcyjny.
- B – sejm konwokacyjny.
- C – senat.
- D – interrex.

17. Wskaż, który z wymienionych traktatów lub układów **nie został** przez Rzeczpospolitą zawarty z Rosją. [1 pkt.]

- A – traktat w Polanowie (1634 r.).
- B – traktat Grzymułtowskiego (1686 r.).
- C – rozejm w Andruszowie (1667 r.)
- D – traktat w Buczaczu (1672 r.).

18. Przeczytaj poniższy fragment testamentu politycznego króla Prus Fryderyka II z 1752 r. i wskaż, które idee znajdują w tym tekście swoje odbicie. [1 pkt.]

Lenistwo, żądza użycia i głupota, oto przyczyny przeszkadzające władcom w pełnieniu ich szlachetnego urzędu, jakim jest uszczęśliwianie ich ludów. [...] Zaniedbywanie obowiązków względem poddanych staje się wprost czymś zbrodniczym. Władca nie po to został wyniesiony do swej wysokiej godności, nie po to powierzono mu władzę najwyższą, by żył w zniewieściałości, tuczył się krwią swego ludu i zażywał szczęścia, podczas gdy wszyscy cierpią niedostatek. Panujący jest pierwszym sługą państwa... za to, by podtrzymywał godność swego stanowiska; żąda się jednak od niego, aby pracował skutecznie dla dobra państwa i przynajmniej zasadniczym sprawom poświęcał swą uwagę.

- A – idee monarchii oświeconej.
- B – idee militarizmu.
- C – idee republikanizmu.
- D – idee absolutyzmu.

19. Wskaż, która literą na poniższej, współczesnej, konturowej mapie Ameryki Północnej zaznaczono miejsce powstania pierwszych 13 stanów USA. [1 pkt.]

A B C D

20. Wskaż, który ustrój polityczny przyjęła Rzeczpospolita po 3 maja 1791 r. [1 pkt.]

A – monarchia konstytucyjna.

B – monarchia parlamentarna.

C – monarchia elekcyjna.

D – republika.

21. Wskaż poprawny podpis poniższej karykatury. [1 pkt.]

A – „Blokada kontynentalna zmusza Wielką Brytanię do radykalnych kroków względem kontynentu europejskiego”.

B – „Napoleon zesłany na wyspę św. Helenę”.

C – „Napoleon w kajdanach zesłany na Sybir”.

D – „Napoleon obrażony na Brytyjczyków odmawia podpisania pokoju z Elby”.

22. Wskaż, który z wymienionych wojskowych **nie był** wodzem naczelnym wojsk polskich podczas powstania listopadowego. [1 pkt.]

A – Józef Chłopicki.

B – Jan Skrzynecki.

C – Ignacy Prądzyński.

D – Piotr Wysocki.

23. Wskaż co było bezpośrednim skutkiem Wiosny Ludów w Europie w 1848 r. [1 pkt.]

A – zdobycie silnej pozycji politycznej przez robotników.

B – wzrost znaczenia burżuazji i systemu kapitalistycznego.

C – likwidacja pańszczyzny Rosji.

D – zjednoczenie Belgii i Holandii.

24. Dokonaj analizy poniższych danych statystycznych i wskaż poprawny wniosek. [1 pkt.]

Rok	Terytorium (w tys. km ²)			Uwagi
	USA	Kolonie	Razem	
1790	2311		2311	
1803	4454		4454	Zakup terytorium Luizjany od Francji
1819	4642		4642	Zdobycie i zakup terytorium Florydy i szeregu innych terytoriów meksykańskich
1845	5652		5652	Aneksja Teksasu
1846	6392		6392	Podział Oregonu w porozumieniu z Anglią
1848	7762		7762	Zdobycie i zakup szeregu terytoriów, które weszły w skład stanów: Teksas, Nowy Meksyk, Kalifornia
1853	7839		7839	Zakup szeregu terytoriów meksykańskich, które weszły w skład stanów: Nowy Meksyk, Arizona
1867	9358		9358	Zakup Alaski od Rosji
1898	9358	17	9375	Aneksja Hawajów
1899	9358	324	9682	Zdobycie, po pokonaniu Hiszpanii, Filipin, wysp Guam, Wake i innych wysp na Pacyfiku oraz wyspy Puerto-Rico

A – Największy przyrost terytorialny USA, wyrażony w km² nastąpił w wyniku transakcji z Francją.

B – Największy przyrost terytorialny USA, wyrażony w km² nastąpił w wyniku transakcji z Rosją.

C – Największy przyrost terytorialny USA, wyrażony w km² nastąpił w wyniku przyłączenia Teksasu.

D – Największy przyrost terytorialny USA, wyrażony w km² nastąpił w XIX w. kosztem terytoriów angielskich.

25. Przeczytaj poniższy fragment pewnego manifestu wydanego w 1871 r. i wskaż miejsce gdzie został on wydany. [1 pkt.]

My, Wilhelm, z Bożej łaski król pruski, skoro niemieccy książęta i Wolne Miasta wystosowały do Nas jednomyślne wezwanie, abyśmy spoczywającą od przeszło 60 lat cesarską godność niemiecką wznowili i przyjęli, i skoro w konstytucji Związku Niemieckiego odpowiednie postanowienia zostały przewidziane, przeto niniejszem ogłaszamy, że uznaliśmy za obowiązek względem wspólnej Ojczyzny pójść za tem wezwaniem związkowych niemieckich książąt i Miast i przyjąć godność cesarską.

A – Wersal.

B – Berlin.

C – Rzym.

D – Frankfurt.

26. Wskaż, **błędne** wyjaśnienie symboliki występującej na poniższej pieczęci Rządu Narodowego z okresu powstania styczniowego. [1 pkt.]

A – „Równość, Wolność, Niepodległość” – nawiązanie do idei Polskiej Partii Socjalistycznej.

B – „Orzeł” – nawiązanie do Polski jako jednej z części przyszłej niepodległej Rzeczypospolitej.

C – „Archanioł Michał” – nawiązanie do Rusi (Ukrainy) jako jednej z części przyszłej niepodległej Rzeczypospolitej.

D – „Pogoń” – nawiązanie do Litwy jako jednej z części przyszłej niepodległej Rzeczypospolitej.

27. Podaj poprawne wyjaśnienie pojęcia Kulturkampf. [1 pkt.]

A – program walki państwa niemieckiego z wpływami Kościoła katolickiego na terenie Cesarstwa Niemieckiego.

B – walka Polaków o kulturę polską przeciw Niemcom w zaborze pruskim.

C – synonim walki ekonomicznej Polaków w zaborze austriackim (w Galicji).

D – nowy system prowadzenia działań wojennych przez armię pruską, owocujący sukcesami w wojnach z Danią, Austrią i Francją.

28. Wskaż poprawny tytuł poniższej mapy. [1 pkt.]

- A – Europa w połowie XIX w.
- B – I wojna światowa w Europie.
- C – Europa w 1914 r.
- D – Państwa europejskie pod koniec XIX w.

29. Wskaż, który z polskich polityków początków XX w. kierował się ideą „egoizmu narodowego”. [1 pkt.]

- A – Józef Piłsudski.
- B – Roman Dmowski.
- C – Wincenty Witos.
- D – Ludwik Waryński.

30. Wskaż poprawne rozwinięcie skrótu POW, organizacji działającej w początkach XX w. [1 pkt.]

- A – Polska Organizacja Wojskowa.
- B – Powstańcza Organizacja Wielkopolska.
- C – Powszechne Oddziały Wojskowe.
- D – Państwowy Oddział Wielonarodowościowy.

31. Poniżej zaprezentowano banknot tysiąc-markowy, z ukośnie wykonanym stemplem z napisem „jeden miliard marek”. Wskaż poprawne wyjaśnienie przyczyn powstania tego banknotu. [1 pkt.]

A – to niemiecki banknot używany w Polsce do czasu reformy Grabskiego i wprowadzenia złotych.

B – to banknot pospiesznie przerobiony w początku lat 20-tych XX w., w okresie hiperinflacji w Niemczech.

C – to symbol okresu prosperity gospodarczej Republiki Weimarskiej w drugiej połowie lat 20-tych XX w. (tzw. złote lata dwudzieste).

D – to tzw. „notgeld” (pieniądz zastępczy) wydawany w czasie I wojny światowej przez niemieckie powiaty.

32. Wskaż, w którym państwie wprowadzono „kult jednostki”. [1 pkt.]

A – III Rzesza.

B – Włochy pod rządami B. Mussoliniego.

C – ZSRR pod rządami J. Stalina.

D – Polska pod rządami sanacji.

33. Przeczytaj poniższy fragment przemówienia Józefa Becka wygłoszonego 5 maja 1939 r. i wskaż co zostało zastąpione przez **XXX**. [1 pkt.]

*...kiedy po tylokrotnych wypowiedzeniach się niemieckich mężów stanu, którzy respektowali nasze stanowisko i wyrażali opinię, że to „prowincjonalne miasto nie będzie przedmiotem sporu między Polską a Niemcami” - słyszę żądanie aneksji **XXX** do Rzeszy, z chwilą, kiedy na naszą propozycję, złożoną dn. 26 marca wspólnego gwarantowania istnienia i praw Wolnego Miasta nie otrzymuję odpowiedzi, a natomiast dowiaduje się następnie, że została ona uznana za odrzucenie rokowań - to muszę sobie postawić pytanie, o co właściwie chodzi? Czy o swobodę ludności niemieckiej **XXX**, która nie jest zagrożona, czy o sprawy prestiżowe, czy też o odepchnięcie Polski od Bałtyku, od którego Polska odepchnąć się nie da!*

A – Pomorze Zachodnie.

B – Gdynia.

C – Gdańsk.

D – Gliwice.

34. Wskaż wydarzenie **najpóźniejsze** z okresu II wojny światowej. [1 pkt.]

A – bitwa o Anglię.

B – fińsko-radziecka wojna zimowa.

C – zajęcie Danii przez wojska niemieckie.

D – atak wojsk niemieckich na Jugosławię.

35. Wskaż, poprawne wyjaśnienie niemieckiej akcji o kryptonimie AB, rozpoczętej wiosną 1940 r. [1 pkt.]

A – akcja ta miała na celu eksterminację elity polskiej inteligencji.

B – akcja ta miała na celu eksterminację Żydów z obszaru wschodniego Polski.

C – akcja ta miała na celu wykorzystanie młodych Polaków do pracy przymusowej w Niemczech.

D – akcja ta miała na celu rabunek polskich dóbr kultury z muzeów i bibliotek Generalnego Gubernatorstwa.

36. Wskaż, kogo skazano w tzw. procesie szesnastu w czerwcu 1945 r. w Moskwie. [1 pkt.]

A – kierownictwo NSDAP i niemieckich zbrodniarzy wojennych.

B – przywódców Polskiego Państwa Podziemnego.

C – wysokich oficerów Armii Czerwonej, oskarżanych przez Józefa Stalina o przygotowywanie zamachu.

D – Rosjan kolaborujących w okresie II wojny światowej z Niemcami, na czele z Andriejem Własowem.

37. Wskaż, którą literą na poniższej mapie Europy, zaznaczono państwo, którego komunistyczny przywódca wszedł w końcu lat 40-tych XX w. w konflikt z Józefem Stalinem i ZSRR. [1 pkt.]

38. Wskaż, jak nazywa się największa postać przedstawiona w poniższej karykaturze z początków lat 80-tych XX w. Mniejsze postacie podpisane są: państwa bałtyckie, Bułgaria, Polska, NRD, Węgry, CSRS, Rumunia, a transparent nad nimi głosi: "Najwyższy czas na wolność i demokrację". [1 pkt.]

- A – przywódca ZSRR – Michaił Gorbaczow.
- B – przywódca ZSRR – Leonid Breżniew.
- C – prezydent USA Ronald Regan.
- D – przywódca komunistycznych Chin Mao Zedong.

39. Przeczytaj poniższy fragment traktatu paryskiego z 1951 r. i wskaż, które z wymienionych państw **nie stało się** wówczas członkiem organizacji przez ten traktat powołanej. [1 pkt.]

Artykuł 1

Wysokie Umawiające się Strony zawierając niniejszy Traktat powołują Europejską Wspólnotę Węgla i Stali opartą o wspólny rynek, wspólne cele i wspólne instytucje.

Artykuł 2

Celem Europejskiej Wspólnoty Węgla i Stali jest, zgodnie z kierunkiem rozwoju całokształtu gospodarki Państw Członkowskich, przyczynienie się do rozwoju gospodarczego, zwiększenia zatrudnienia i podnoszenia stopy życiowej w tych Państwach przez utworzenie wspólnego rynku na zasadach określonych w artykule 4. Wspólnota powinna stale tworzyć warunki, które zapewniałyby najbardziej racjonalny podział produktów na najwyższym poziomie produktywności, nie naruszając jednak ciągłości zatrudnienia i unikając zasadniczych i trwałych zakłóceń w gospodarce Państw Członkowskich

- A – Belgia.
- B – Wielka Brytania.
- C – Republika Federalna Niemiec.
- D – Włochy.

40. Wskaż, który z wymienionych polskich patriotów **nie był** prześladowany i więziony przez władze Polski Ludowej. [1 pkt.]

- A – Witold Pilecki.
- B – Danuta Siedzikówna („Inka”).
- C – Emil Fieldorf („Nil”).
- D – Władysław Anders.

ZADANIA OTWARTE

Odpowiedzi wpisuj na odrębnej KARCIE ODPOWIEDZI do zadań otwartych

Przy każdym zadaniu podana jest liczba punktów, które można uzyskać za prawidłową odpowiedź.

41. Na podstawie poniższych fragmentów książki J. Strzelczyka „Mieszko Pierwszy. Chryst i początki Polski” oraz wiedzy własnej:

- wyjaśnij dlaczego wiadomości na temat początków państwa oraz okoliczności chrztu Mieszka I są tak bardzo ograniczone,
- podaj tytuły źródeł, które uważa J. Strzelczyk za najbardziej wiarygodne i najpełniej opisujące początki Polski,
- wskaż inny sposób, dzięki któremu współcześni historycy mogą zdobywać nowe fakty na temat tego okresu dziejów Polski. [3 pkt.]

Źródeł jest niewiele i w dodatku panowanie Mieszka I oświetlają one nierównomiernie. Szczególnie dotkliwie odczuwa historyk niemal zupełny brak źródeł rodzimych, polskich, współczesnych Mieszkowi. Jest on jednak zrozumiały, skoro dopiero chrześcijaństwo przyniosło społecznościom żyjącym na ziemiach polskich w X wieku znajomość czytania i pisania, a tym samym możliwość łączności cywilizacyjnej z Europą chrześcijańską wraz z szansę korzystania z ogromnego dorobku myśli europejskiej, a z czasem - ale znacznie później - aktywnego włączenia się do europejskiej wspólnoty kulturowej.[...]

Pisano więc w Polsce pierwszych Piastów niewiele. Raz dlatego, że nie bardzo miał kto, nie mówiąc już o wysokich tego kosztach, przede wszystkim zaś dlatego, że nie odczuwano jeszcze potrzeby pisania, utrwalania na piśmie zdarzeń i myśli, a jeżeli już w jakiejś dziedzinie, np. ksiąg liturgicznych, nie można było obyć się bez wytworów sztuki pisarskiej, to potrzebę tę zaspokajano przez import z zagranicy.[...] Tym większą wdzięczność winniśmy tym nielicznym, którzy jednak z takich czy innych powodów nimi się zainteresowali. Na pierwszym miejscu wymienimy dwóch autorów niemieckich, obu duchownych, ale różnej rangi i różnej osobowości: mnicha benedyktyńskiego z klasztoru saskiego w (Nowej) Korbei – Widukinda i biskupa merseburskiego Thietmara.[...] pominiemy w tym miejscu roczniki niemieckie, potwierdzające niekiedy dane kronikarskie, zawsze z podaniem dokładnej daty rocznej, niekiedy je korygujące, a nawet - uzupełniające. Najważniejszymi z nich są roczniki z Hildesheimu (Annales Hildesheimenses) i z Kwedlinburga (Annales Quedlinburgenses [...]) Natomiast koniecznie musimy kilka słów poświęcić źródłu bardziej egzotycznemu, któremu nie bez powodu przypisuje się ogromną rolę w badaniach nad czasami Mieszka I, i to właśnie wczesnym okresem jego panowania. Jest to słynny fragment relacji kupca i podróżnika pochodzenia żydowskiego, ale w służbie kalifa kordobańskiego, Ibrahima ibn Jakuba, dotyczącej ówczesnej Słowiańszczyzny.[...]

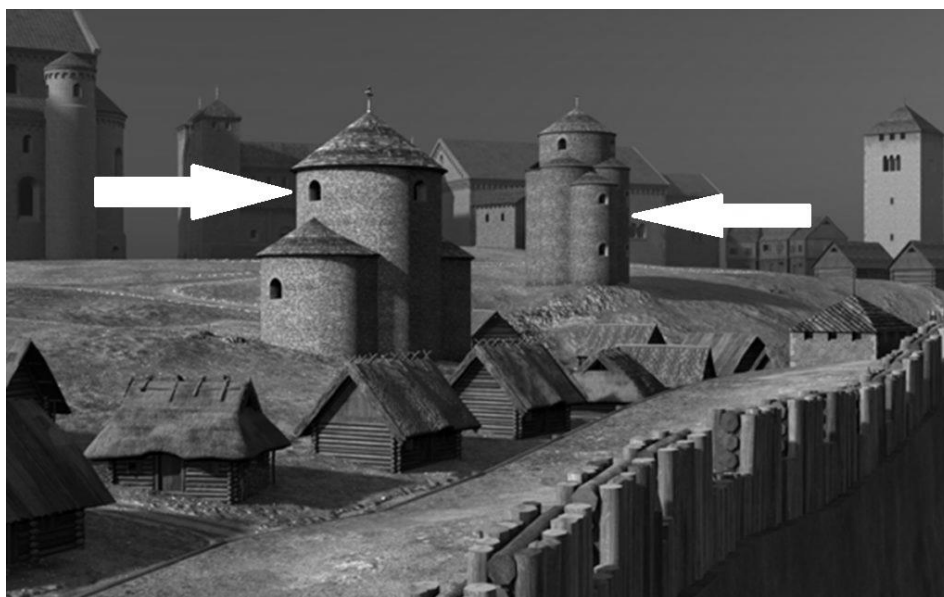
Niestety, wiadomości starszych i wiarygodnych roczników polskich odnoszących się do czasów Mieszka I jest bardzo niewiele [...] W dodatku najdawniejsze dzieje polskiego roznikarstwa znane są niezbyt dobrze, wersje najstarsze nie zachowały się bowiem w postaci oryginalnej, lecz w późniejszych, niekiedy znacznie późniejszych przeróbkach i wyciągach [...] Jakąś wersję rocznika polskiego musiał mieć na swoim pulpicie pisarskim najstarszy kronikarz polski, którym był, jak wiadomo, cudzoziemiec żyjący na dworze Bolesława III

Krzywoustego. Nie przekazał nam on swego imienia i tradycyjnie nazywa się go Gallem Anonimem. [...] Obraz najdawniejszych dziejów Polski w kronice Galla Anonima uległ swoistej transformacji i musi być kontrolowany, najlepiej za pomocą innych, od Galla niezależnych źródeł, możliwie wczesnych i wiarygodnych. Natomiast niewiele dałoby sprawdzanie danych Galla Anonima informacjami zaczerpniętymi z późniejszych kronik i roczników polskich, gdyż w zasadzie powtarzają one tylko i uzupełniają albo „uzupełniają” dane Anonima. Nie można co prawda wykluczyć, że tu i ówdzie i w tych zabytkach, takich jak kronika mistrza Wincentego Kadłubka, Kronika polsko-śląska, Kronika wielkopolska czy rozmaite późniejsze roczniki, mogły zachować się ślady autentycznej tradycji o czasach mieszkowych [...]

Obok źródeł polskich także niektóre późniejsze źródła obce zawierają nowe informacje o Mieszku I i jego czasach. Wymienilbym tu zwłaszcza najstarszą, niemal współczesną Gallowi Anonimowi Kronikę Czechów pióra praskiego kanonika Kosmasa, również dwunastowieczną anonimową kronikę staroruską (Powieść lat minionych lub - nieścisłe - Kronika Nestora), w której zachowała się pod 981 rokiem unikatowa wiadomość o odebraniu „Lachom” przez Włodzimierza kijowskiego Przemyśla, Czerwienia i innych grodów, wreszcie - ale w tym przypadku wiarygodność historyczna jest szczególnie kontrowersyjna - niektóre sagi skandynawskie, przede wszystkim o wikingach z Jomsborga Uómsvikingasaga), które prawdopodobnie zachowały pewne odległe echa wiadomości o stosunkach Mieszka I z grupami wikingami penetrującymi także południowe wybrzeża Bałtyku. I to już byłoby właściwie wszystko, gdyby.,, Właśnie – gdyby „otwarta księga ziemi”, odczytywana przez archeologów, nie pomogła uczonemu.

42. Podaj dwie oceny negatywne i dwie oceny pozytywne skutków chrztu Mieszka I dla przyszłości państwa polskiego. [4 pkt.]

43. Poniżej zaprezentowano wizualizację zabudowy wzgórza wawelskiego z początków XI w. podaj nazwę typu budowli zaznaczonych strzałkami, będącą najwcześniejszą formą dla kamiennych kościołów wnoszonych na ziemiach polskich. [1 pkt.]

44. Podaj imiona dwóch pierwszych biskupów poznańskich w państwie Piastów. [2 pkt.]

45. Dokonaj analizy poniższego fragmentu drzwi gnieźnieńskich, prezentującego ważenie złota. Podaj co przedstawia ta scena oraz napisz 2 argumenty potwierdzające wielkie znaczenie polityczne zaprezentowanych poniżej wydarzeń. [3 pkt.]

46. Podaj co w okresie upadku pierwszej monarchii piastowskiej (1034-1039) było największym ciosem dla Kościoła w Polsce. Swoja odpowiedź poprzyj jednym argumentem. [2 pkt.]

47. Zaznacz poprzez podkreślenie nazwy ośrodków, które pod koniec panowania Kazimierza Odnowiciela były siedzibami biskupstw na ziemiach polskich, a poprzez okrąg te biskupstwa, które założył lub odbudował Bolesław Śmiały. [4 pkt.]

48. Podaj, po której stronie sporu o inwestyturę, który toczył się w drugiej połowie XI w. w Europie opowiedział się w 1075/1076 r. Bolesław Śmiały i co dzięki temu uzyskał. [3 pkt.]

49. Przeczytaj poniższe fragmenty opisujące dwie misje chrystianizacyjne wysłane przez Bolesława Krzywoustego na Pomorze, na których czele stali: Bernard Hiszpan (1122 r.) i Otton z Bambergu (od 1124 r.). Napisz czym różniło się podejście Ottona z Bambergu do Pomorzan od sposobu chrystianizacji podjętego przez Bernarda Hiszpana. [1 pkt.]

Misja Bernarda Hiszpana – 1122 r.

Kiedy Bolesław dowiedział się o celu podróży Bernharda, był zadowolony z tego zamiaru, ale zauważył, że upór Pomorzan sięga daleko i prawdopodobnie raczej zabili by go niż przyjęli

wiarę chrześcijańską. Bernard jednak odpowiedział, że ma zamiar, jeśli to konieczne, umrzeć z miłości do Chrystusa. Księżę spełnił prośbę biskupa, dał mu wskazówki i tłumacza oraz wysłał go z najlepszymi życzeniami do Pomorza. Bernard, który osiągnął renomę świętości poprzez wstrzemięźliwość, umartwienie ciała i życie pustelnicze, przybył do Julina (tak ówczesnie nazywał się Wolin) w skromnym stroju, pokonując trudną podróż bosą stopą. Rozpoczął kazania w Julinie, a mieszkańcy, zwracając uwagę na jego ubogą odzież, pytali, kim jest i kto go wysłał. Bernhard odpowiedział, że jest sługą prawdziwego Boga, stwórcy nieba i ziemi, wysłanym, aby prowadzić ludzi z Julina z błędu bałwochwalstwa na drogę prawdy. Już od początku nie mógł dojść do porozumienia z miejscowym ludem, choć księżę przydzielił mu przewodnika i tłumacza. Odpowiedź ta wydała się Julinianom bardzo niezrozumiała; nie chcieli uwierzyć, że Bóg, który sam jest pełen chwały i bogactwa, miałby wybrać tak niepozornego posłańca, która nie może sobie pozwolić nawet na kupno obuwia. Wyśmiali go więc, uważając za głupca i żebraka, który chce ich okraść, i poradzili mu, żeby, jeśli kocha życie, jak najszybciej wrócił tam, skąd przybył.

Misja św. Ottona z Bambergu – od 1124 r.

Gorliwie więc starał się o to, by było widoczne, że nie tylko nie potrzebuje niczego od nich, lecz sam jest bogaty i że bynajmniej nie chce zdobyć bogactw dla siebie, lecz raczej ich samych dla Boga. Przybrawszy zatem odpowiednich kapłanów i zaopatrując ich hojnie na drogę, kazał im zabrać ze sobą w odpowiedniej ilości mszały, inne księgi, kielichy, szaty liturgiczne oraz wszystkie przybory mszalne, których wśród ludów pogańskich znaleźć nie było można. O tym wszystkim pomyślał, aby nie wydawało się, iż wierny rolnik bez narzędzi wyszedł na rolę Pana swojego. Szaty także i materiały drogocenne, a także inne podarunki odpowiednie dla osób znakomitych i bogatych ewangelista szczery i roztropny zabrał na drogę ewangelii, by przypadkiem nie wydawało się, iż z powodu swego ubóstwa głosi poganom Ewangelię, lecz że dla nowej winnicy swoje raczej przynosi szczepy aniżeli pożąda cudzych

50. Poniższa tablica została wmurowana współcześnie w jednym z polskich miast na pamiątkę misji św. Ottona z Bambergu, którego efektem było założenie w tym mieście w 1140 r. biskupstwa na Pomorzu. Podaj jakie to miasto. [1 pkt.]

